

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam

Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg a Thystiolaeth Ategol

Paratowyd yn unol â Safonau'r Gymraeg 88-92

**Mae'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg hwn yn sail i
gynnig y Cyngor i leihau'r Nifer Derbyn
Cyhoeddedig (NDC) yn Ysgol Maes y Mynydd ac
Ysgol Gynradd Penygelli o fis Medi 2027.**

Awst 2025

Mae'r ddogfen hon ar gael mewn ieithoedd heblaw'r Gymraeg neu Saesneg ar gais.

Mae hefyd ar gael mewn fformatau hygyrch fel print bras, Braille, DVD BSL a CD sain ar gais. I wneud cais am y ddogfen hon mewn fformat neu iaith arall, anfonwch e-bost at SustainableCommunitiesForLearning@wrexham.gov.uk neu ysgrifennwch at y Tîm Mynediad a Lleoedd Ysgol, yr Adran Addysg, Adeiladau'r Goron, 31 Stryt Caer, Wreccsam LL13 8BG.

Mae hon yn parhau i fod yn ddogfen weithiol ac mae'n destun newid drwy gydol y cyfnod ymgynghori.

Cyflwyniad

Mae Fframwaith Trefniadaeth Ysgolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (2017-2025) yn nodi gweledigaeth a chyfeiriad strategol y Cyngor ar gyfer datblygiadau mewn darpariaeth addysg dros gyfnod o 10 mlynedd.

Hyd nes y bydd y Bwrdd Gweithredol yn dod i gytundeb, bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam yn cynnal ymgynghoriad ffurfiol gyda rhanddeiliaid ar gynnig i leihau'r Nifer Derbyn Cyhoeddedig (NDC) yn Ysgol Maes y Mynydd ac Ysgol Gynradd Penygelli o fis Medi 2027. Os caiff ei gymeradwyo, bydd yr ymgynghoriad yn rhedeg rhwng 2 Rhagfyr 2025 a 2 Chwefror 2026.

Mae'r cynigion yn ceisio mynd i'r afael â'r mater o nifer y disgyblion yn y ddwy ysgol hyn yn gostwng sy'n effeithio ar adnoddau, cynllunio a staffio dosbarthiadau. Yn ogystal, rhagwelir y bydd lefel y lleoedd dros ben yn yr ysgolion yn parhau.

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion (2018) yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gynnal Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg i roi ystyriaeth briodol i effeithiau cynigion ar y Gymraeg.

Mae'r ddogfen hon yn asesu'r effaith y gallai'r cynnig ei chael ar y Gymraeg ac yn ffurfio rhan o nifer o asesiadau effaith gan gynnwys: y Gymuned, Trafnidiaeth a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a Chydraddoldeb. Mae'r asesiad yn dwyn ynghyd amrywiaeth o ffynonellau data Cymraeg perthnasol, ystadegau, gwybodaeth gan Lywodraeth Cymru a pholisïau a deddfwriaeth bresennol y Cyngor a Llywodraeth Cymru. Rhaid ystyried y rhain yn eu cyd-destun ac ochr yn ochr â ffactorau lliniaru wrth i'r Cyngor benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig a amlinellwyd.

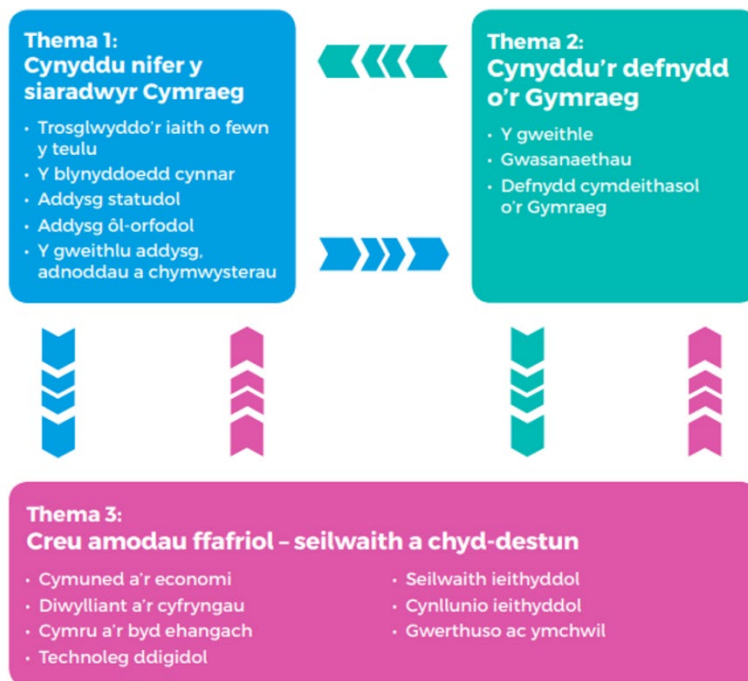
Strategaeth Cymraeg 2050

Cymraeg 2050 yw strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer hyrwyddo a hwyluso defnydd o'r Gymraeg. Mae'n nodi ymagwedd hirdymor o gyrraedd targed o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Nod y strategaeth yw cyrraedd sefyllfa lle mae'r Gymraeg yn rhan annatod o bob agwedd ar fywyd bob dydd. Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) (2022-2031) a Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg (2022-2027) Cyngor Wrecsam yn cefnogi gweledigaeth Llywodraeth Cymru yn uniongyrchol a byddant yn dod yn gonglfeini i gyfraniad y Cyngor tuag at gyrraedd y targed a amlinellir yn strategaeth Llywodraeth Cymru.

Mae Cynllun Cyngor Wrecsam (2020-2023) yn cynnwys y Gymraeg a Diwylliant fel egwyddor cynllunio strategol. Mae'n cydnabod bod gan Gymru ddwy iaith swyddogol, Cymraeg a Saesneg, a dylai gwasanaethau a gwybodaeth fod ar gael yn yr un modd yn y ddwy. Saesneg yw iaith busnes mewnol y Cyngor, ond mae pob gweithiwr yn cael ei gefnogi a'i annog i ddatblygu ei sgiliau Cymraeg. Mae'r gwasanaethau a'r wybodaeth y mae'r Cyngor yn eu darparu ar gael yn ddwyieithog. Mae amcan 'Sicrhau Cyngor Modern a Gwydn' y Cyngor hefyd yn ailadrodd ein hymrwymiad i Safonau'r Gymraeg ac yn sicrhau ein bod yn parhau i gadw at eu gofynion.

Mae'r asesiad hwn yn cynnwys gofynion perthnasol Asesiad y Gymraeg ac yn ystyried y tair prif thema a amlinellir yn Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Cymraeg. Efallai na fydd rhai o'r cwestiynau safonol yn asesiad y Gymraeg a dwy o dair thema Cymraeg 2050 yn uniongyrchol berthnasol i'r cynnig hwn oherwydd cyfrwng iaith a

chyfrwng darpariaeth yr ysgolion dan sylw, ond gan fod posibilrwydd y gallai'r cynnig effeithio ar ysgolion cyfrwng Cymraeg yn yr ardal, byddant yn cael eu hystyried yn llawn.

Mae'r llun uchod yn dangos siart lif o dair thema wahanol. Thema 1 yw cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg (trosglwyddo iaith yn y teulu, y blynyddoedd cynnar, addysg statudol, addysg ôl-orfodol a'r gweithlu addysg, adnoddau a chymwysterau). Thema 2 yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg (gweithle, gwasanaethau, defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg). Thema 3 yw creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun (cymuned ac economi, diwylliant a'r cyfryngau, Cymru a'r byd ehangach, technoleg ddigidol, seilwaith ieithyddol, cynllunio iaith, gwerthuso ac ymchwil).

Fel y gwelir o'r siart llif uchod, mae gan bob un o'r tair thema a amlinellir yn Cymraeg 2050 y posibilrwydd o fod yn berthnasol, gan fod y cynnig yn ymwneud ag ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg a allai effeithio ar ysgolion cyfrwng Cymraeg yn Wrecsam. O ganlyniad, bydd pob ysgol y gellid yn rhesymol effeithio arni yn cael ei hystyried wrth gyfeirio at yr effeithiau a'r ffactorau lliniaru sy'n gysylltiedig â'r cynnig hwn.

Mae'r awdurdod hefyd wedi ymrwymo i godi proffil y Gymraeg a chynyddu cyfranogiad mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Wrecsam. Mae'r cynnig yn cyd-fynd â nifer o amcanion yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) y Cyngor, gan gynnwys:

- Cynyddu nifer y disgyblion sy'n derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg;
- Galluogi plant a phobl ifanc i ddefnyddio'r Gymraeg fel iaith byw;
- Galluogi plant a phobl ifanc i fagu hyder mewn dwyieithrwydd;
- Darparu gwybodaeth a dealltwriaeth o fanteision bod yn ddwyieithog.
- Sicrhau bod darpariaeth ADY drwy gyfrwng y Gymraeg yn cyfateb i'r ddarpariaeth sydd ar gael drwy gyfrwng y Saesneg.
- Uwchsgilio staff i allu defnyddio'r Gymraeg yn fedrus mewn lleoliadau addysg.

Y Cynnig

Y cynnig yw lleihau'r Nifer Derbyn Cyhoeddedig (NDC) yn Ysgol Maes y Mynydd o 51 i 45 ac yn YGG Penygelli o 45 i 30 o fis Medi 2027. Byddai nifer y lleoedd sydd ar gael ym mhob grŵp blwyddyn o Flwyddyn 1 i Flwyddyn 6 o fis Medi 2027 yn cael ei gapio ar 45 yn Ysgol Maes y Mynydd ac yn cael ei gapio ar 30 yn YGG Penygelli at ddibenion trosglwyddiadau yn ystod y flwyddyn.

Pam mae'r Cyngor yn cynnig y newidiadau?

Byddai'r newidiadau arfaethedig yn cynorthwyo:

- Lleihau nifer cyffredinol y Cyngor o leoedd gwag yn ysgolion cynradd Wreccsam.
- Rhoi datrysiad priodol i ateb y galw lleol am leoedd ysgol yn yr ardaloedd lle mae'r ysgolion wedi'u lleoli.
- Cyfyngu ar yr effaith ar bob ysgol, yn lleol ac ar draws y sir.
- Cefnogi twf cynaliadwy addysg cyfrwng Cymraeg yn unol â dyheadau Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg y Cyngor a Cymraeg 2050.
- Gwella safonau addysg ac, yn y tymor hwy, bod o fudd i bob disgybl yn yr ardal.

Mae'r ffactorau sydd wedi'u hystyried gan y Cyngor wrth benderfynu ymgynghori ar y cynnig hwn yn cynnwys:

- Gallu parhaus yr ysgolion i ddarparu digon o leoedd i blant lleol.
- Darparu'r amgylchedd dysgu mwyaf priodol i bob disgybl i gefnogi gwelliant parhaus yr ysgol.
- Cynllunio a rheoli adnoddau yn y dyfodol.

Y Broses Ymgynghori

Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018, paragraff 1.4, yn nodi, "*Pan fydd cynigion yn effeithio ar ysgolion lle mae'r Gymraeg yn gyfrwng addysgu (ar gyfer pynciau heblaw Cymraeg) drwy'r amser neu beth o'r amser, dylai awdurdodau lleol gynnal Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg.*" Gan fod posibilrwydd y gallai hyn effeithio ar ysgolion Cymraeg yn yr ardal, rhaid llunio Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg.

Mae paragraff 3.4 yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2018 yn nodi:

CSCA

- *I ba raddau y byddai'r cynnig yn cefnogi'r targedau yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg a gymeradwywyd. Mae'r wybodaeth hon wedi'i chynnwys yn yr adran Effeithiau a Chamau Lliniaru.*
- *Sut y byddai'r cynnig yn ehangu neu'n lleihau darpariaeth Gymraeg. Yn achos yr olaf, nodwch pam y bydd y ddarpariaeth yn cael ei lleihau. Mae'r wybodaeth hon wedi'i chynnwys yn yr adran Effeithiau a Chamau Lliniaru.*

Mae'r ddogfen ymgynghori yn gwahodd sylwadau a safbwyntiau i'w cyflwyno mewn perthynas â'r cynnig. Fel rhan o'r broses ymgynghori, bydd y Cyngor yn ymgymryd ag arolwg ar-lein i geisio barn ar y cynnig, ac i gasglu gwybodaeth am sut mae ymgynghoreion yn teimlo y gallai'r cynnig effeithio ar y Gymraeg a'i datblygiad pellach

yn yr ardal. Mae barn plant a phobl ifanc yn allweddol i'r modd y darperir addysg o fewn ein hawdurdod lleol.

Wrth gyflwyno cynigion, mae'n bwysig gwneud trefniadau addas i ymgynghori â disgyblion a, lle y bo'n bosibl, y disgyblion hynny sy'n debygol o fynychu'r ysgol. Mae'r Cyngor yn credu'n gryf y dylai disgyblion yn yr holl ysgolion yr effeithir arnynt gael y cyfle i fynegi eu barn ynghylch y cynnig hwn. Mae fersiwn plant a phobl ifanc o'r ddogfen ymgynghori ac arolwg ar-lein ar gael i bob plentyn a pherson ifanc sy'n dymuno cymryd rhan yn yr ymgynghoriad. Yn ogystal, cynhelir ymweliad i gwrdd â'r Cyngor Ysgol yn Ysgol Maes y Mynydd ac Ysgol Penygelli.

Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ymgynghori ar ei gynnig a chyhoeddi adroddiad ymgynghori sy'n crynhoi unrhyw faterion a godwyd gan ymgynghorwyr, ymateb y Cyngor i'r materion hynny a barn Estyn ar rinweddau cyffredinol y cynnig.

Bydd y cynnig a'r adroddiad ymgynghori yn cael eu hystyried gan Aelodau Etholedig y Cyngor ac os cytunir bwrw ymlaen â'r cynlluniau yr ymgynghorwyd arnynt, yna cam nesaf y broses fydd cyhoeddi hysbysiad statudol yn amlinellu'r cynnig. Byddai hwn yn cael ei gyhoeddi am gyfnod o 28 diwrnod pryd y gellir cyflwyno gwrthwynebiadau ysgrifenedig.

Pan fydd gwrthwynebiadau'n dod i law, cyhoeddir adroddiad gwrthwynebiadau sy'n crynhoi'r gwrthwynebiadau ac ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau hynny. Bydd Aelodau Etholedig y Cyngor yn ystyried y cynnig yng ngoleuni'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd wrth wneud penderfyniad ynghylch a ddylid gweithredu'r cynnig ai peidio.

Mae'r rhestr o ymgynghoreion yn cynnwys sefydliadau partner Cymraeg, gan gynnwys y Fforwm Cymraeg mewn Addysg, a'r awdurdod lleol yn ymgynghori â'i holl ysgolion gan gynnwys ysgolion cyfrwng Cymraeg. Ymgynghorir â Chomisiynydd y Gymraeg hefyd.

Rhaid i asesiadau o'r effaith ar y Gymraeg ystyried amrywiaeth o ffactorau, gan gynnwys cysylltiadau â deddfwriaeth a manylion tystiolaeth ategol a ffactorau lliniaru. Mae'r asesiad hwn yn dwyn ynghyd dystiolaeth ategol o nifer o ffynonellau gwybodaeth, o bolisiâu a strategaethau perthnasol y Cyngor i reoliadau cenedlaethol a data'r Cyfrifiad, a gwybodaeth gan Lywodraeth Cymru i gefnogi Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam wrth iddo benderfynu ar y cynigion ynghylch Ysgol Maes y Mynydd ac Ysgol Penygelli.

Trwy ystyried y wybodaeth uchod ar faterion ehangach yn ymwneud â'r Gymraeg, bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam yn gallu dangos tystiolaeth o ystyriaeth gydwybodol yn y broses o wneud penderfyniadau. Mae Adran 84 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Lleol baratoi Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA). Mae CSCA Wrecsam (2022-2031) yn manylu ar y cynllun i gefnogi a datblygu addysg Gymraeg mewn ysgolion ymhellach.

Darpariaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg yn Wrecsam

Ar hyn o bryd mae wyth ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg, un ysgol gynradd ffrwd ddeuol ac un ysgol uwchradd 11-18 sy'n cynnwys darpariaeth chweched dosbarth yn darparu addysg Gymraeg o fewn Dinas Wrecsam.

Mae canran uchel o'r disgyblion sy'n mynychu ysgolion cyfrwng Cymraeg yn Wrecsam ar hyn o bryd yn dod o gartrefi Saesneg eu hiaith yn bennaf. Cyflwynir dwyieithrwydd ar y cyfle cyntaf posibl ac mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwmo i sicrhau y bydd addysg cyfrwng Cymraeg yn cael ei chynnal a'i datblygu wrth i'r plentyn/person ifanc symud yn ei flaen.

Fel yr amlinellir yn CSCA y Cyngor, "datblygu ac ehangu addysg cyfrwng Cymraeg ymhellach yw ein gweledigaeth o hyd ac rydym yn cydnabod pwysigrwydd creu cyfleoedd i holl ddisgyblion Wrecsam ddod yn ddwyieithog fel eu bod yn dod allan o'n system addysg yn falch o'u hunaniaeth ac yn hyderus wrth ddefnyddio'r ddwy iaith" (CSCA, tudalen 5). Dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r Cyngor wedi ymdrechu i ehangu addysg cyfrwng Cymraeg ar draws y fwrdeistref er mwyn sicrhau bod digon o leoedd i ddisgyblion Wrecsam gael mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg os ydyn nhw'n dymuno gwneud hynny.

Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion a Lleoedd Dros Ben mewn Ysgolion Cyfrwng Cymraeg

Mae'r tabl isod yn dangos y rhagamcanion niferoedd disgyblion a nifer y lleoedd dros ben a fydd ar gael mewn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg ar draws y Fwrdeistref Sirol dros y pum mlynedd nesaf.

Enw'r Ysgol	Pellter o Ysgol Maes y Mynydd	Pellter o Ysgol Penygelli
Ysgol Llan y Pwll	5.474	4.706
Ysgol Gynradd Gymunedol Plas Coch	4.558	3.115
Ysgol Bodhyfryd	4.424	4.013
Ysgol Gynradd Gymunedol Bro Alun	6.160	3.620
Ysgol Bryn Tabor	3.840	0.245
Ysgol ID Hooson	0.720	4.428
Ysgol Min y Ddôl	3.675	7.383
Ysgol Cynddelw	10.259	13.966
Ysgol Llanarmon Dyffryn Ceiriog	15.226	18.933

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Gynradd Gymunedol Bro Alun	2025/2026	242	73
Ysgol Gynradd Gymunedol Bro Alun	2026/2027	225	90
Ysgol Gynradd Gymunedol Bro Alun	2027/2028	232	83
Ysgol Gynradd Gymunedol Bro Alun	2028/2029	229	86

**Yn seiliedig ar NDC 315*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Bryn Tabor	2025/2026	182	133
Ysgol Bryn Tabor	2026/2027	176	139
Ysgol Bryn Tabor	2027/2028	171	144
Ysgol Bryn Tabor	2028/2029	173	142

**Yn seiliedig ar NDC 315*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Plas Coch	2025/2026	273	41
Ysgol Plas Coch	2026/2027	282	33
Ysgol Plas Coch	2027/2028	294	21
Ysgol Plas Coch	2028/2029	291	24

**Yn seiliedig ar NDC 315*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig ac eithrio'r dosbarth arbennig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Bodhyfryd	2025/2026	211	209
Ysgol Bodhyfryd	2026/2027	201	219
Ysgol Bodhyfryd	2027/2028	194	226
Ysgol Bodhyfryd	2028/2029	178	242

**Yn seiliedig ar NDC 420*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol ID Hooson	2025/2026	193	122
Ysgol ID Hooson	2026/2027	190	125
Ysgol ID Hooson	2027/2028	191	124
Ysgol ID Hooson	2028/2029	194	121

**Yn seiliedig ar NDC 315*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Min y Ddôl	2025/2026	108	32
Ysgol Min y Ddôl	2026/2027	121	19
Ysgol Min y Ddôl	2027/2028	129	11
Ysgol Min y Ddôl	2028/2029	129	11

**Yn seiliedig ar NDC 140*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Cynddelw	2025/2026	73	53
Ysgol Cynddelw	2026/2027	71	55
Ysgol Cynddelw	2027/2028	72	54
Ysgol Cynddelw	2028/2029	69	57

**Yn seiliedig ar NDC 126*

Enw'r Ysgol	Blwyddyn	Rhagamcanion Niferoedd Disgyblion (Disgyblion Llawn Amser yn unig)	Lleoedd Gwag
Ysgol Llanarmon Dyffryn Ceiriog	2025/2026	20	29
Ysgol Llanarmon Dyffryn Ceiriog	2026/2027	18	31
Ysgol Llanarmon Dyffryn Ceiriog	2027/2028	16	33
Ysgol Llanarmon Dyffryn Ceiriog	2028/2029	16	33

**Yn seiliedig ar NDC 49*

**Sylwch nad yw rhagamcanion disgyblion a lleoedd dros ben ar gael ar hyn o bryd ar gyfer Ysgol Llan Y Pwll; yr ysgol cyfrwng Cymraeg newydd sydd wedi agor yn ddiweddar ar hen safle Babanod Borrás.*

Yn seiliedig ar ragamcanion, mae gan bob un o'r ysgolion hyn nifer o leoedd dros ben i rieni ysgolion canol y ddinas sy'n dymuno cael mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny dros y pum mlynedd nesaf. Yn unol â pholisi trafndiaeth y Cyngor, byddai trafndiaeth ysgol am ddim hefyd yn cael ei ddarparu i ddisgyblion sy'n dymuno cael mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg os ydynt yn bodloni'r meini prawf pellter. Er mwyn bod yn gymwys i gael trafndiaeth am ddim o'r cartref i'r ysgol, byddai angen i blentyn gael addysg cyfrwng Cymraeg yn yr ysgol Gymraeg addas agosaf i'w gyfeiriad cartref a byddai angen i hyn fod 2 filltir neu fwy i ffwrdd. Mae'r pellteroedd yn cael eu mesur gan ddefnyddio system mapio GIS y Cyngor

Yn ogystal, mae nifer o leoedd dros ben arfaethedig mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg ar draws y fwrdeistref yn gyffredinol y gallai rhieni gael mynediad iddynt pe baent eisiau. Yn unol ag argymhellion CSCA 2022-2031, bydd y "pwyslais ar lenwi'r lleoedd sydd gennym eisoes o fewn y system" (tudalen 35) cyn canolbwyntio ar ehangu addysg cyfrwng Cymraeg ymhellach.

Prosiectau Addysg Cyfrwng Cymraeg - Cefndir

Ysgol Plas Coch

Yn 2016, cafodd cynllun moderneiddio gwerth £1 miliwn ei weithredu yn yr ysgol, gyda'r nod o gynyddu niferoedd y lleoedd cyfrwng Cymraeg yn barhaol o 210 i 315. Mae estyniad i'r ysgol yn cynnig tair ystafell ddosbarth newydd sy'n darparu mannau parhaol ar gyfer dysgu yn lle llety dros dro.

Ysgol Gynradd Gymunedol Bro Alun

Yn 2013, agorwyd ysgol cyfrwng Cymraeg newydd â 210 o leoedd yn Wrecsam, Ysgol Bro Alun. Cymaint oedd llwyddiant yr ysgol hon o ran denu disgyblion nes i ni ehangu'r safle wedi hynny i ddarparu 315 o leoedd o fis Medi 2019. Roedd y prosiect yn cynnig cyfle ar gyfer twf parhaus a mwy o ddewis i rieni ac yn bodloni'r cynnydd yr oeddem am ei weld mewn lledaeniad demograffig ysgolion cyfrwng Cymraeg.

Ysgol ID Hooson

Ochr yn ochr ag ehangiad llwyddiannus Ysgol GG Bro Alun yng Ngwersyllt, mae'r Cyngor hefyd wedi llwyddo gyda chais amlinellol am gyllid o dan ffrwd ariannu Cyfalaf Cymru Llywodraeth Cymru i ehangu'r ddarpariaeth yn Ysgol ID Hooson yn Rhosllannerchrugog. I ddechrau, roedd hyn ar gyfer estyniad dwy ystafell ddosbarth i gymryd lle cabanau symudol presennol ar y safle. Ers y cais llwyddiannus hwn, mae'r Cyngor, i gefnogi'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg, wedi gofyn am gyllid cyfalaf ychwanegol i sicrhau £6,300,000 i ymestyn adeilad presennol yr ysgol gynradd yn barhaol gyda saith ystafell ddosbarth ychwanegol. Byddai'r cynllun hefyd yn caniatáu newidiadau sylweddol, er enghraifft i ddarparu neuadd stiwdio, cegin fwy wedi'i hadleoli, ac estyniad i ardaloedd y Cyfnod Sylfaen. Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant 100% ar gyfer y grant cyfalaf hwn. Bydd yr estyniad yn darparu mannau parhaol ar gyfer dysgu yn lle llety dros dro a bydd yn gartref i ofal plant cofleidiol dros dro. Mae hyn eto yn creu capasiti pellach ac yn rhoi'r cyfle i Ysgol ID Hooson ddod yn ysgol gynradd 420 lle os oes angen.

Ysgol Llan y Pwll

Mae'r Awdurdod Lleol wedi cynyddu lledaeniad daearyddol ysgolion cyfrwng Cymraeg yn y fwrdeistref drwy agor ysgol cyfrwng Cymraeg newydd ar hen safle

Ysgol Fabanod Borrás. Roedd y prosiect yn cynnwys ymestyn ac ailfodelu helaeth ar hen safle Ysgol Fabanod Borrás i ddarparu ysgol cyfrwng Cymraeg newydd gyda capasiti o 210 a meithrinfa â 30 lle. Sicrhawyd cyllid hefyd drwy'r grant Gofal Plant a chrëwyd darpariaeth Gofal Plant newydd ar y safle. Drwy gynyddu lledaeniad daearyddol darpariaeth cyfrwng Cymraeg, mae'r Cyngor wedi sicrhau bod addysg cyfrwng Cymraeg yn gynyddol hygyrch i rieni a hefyd fod yr amser y mae'n rhaid i ddisgyblion deithio i ysgol cyfrwng Cymraeg leol wedi lleihau. Agorodd Ysgol Llan y Pwll ym mis Medi 2022 ar gyfer plant derbyn a meithrin. Amcanion y prosiectau uchod oedd:

- Parhau i gynyddu mynediad a chyfranogiad yn y sector cyfrwng Cymraeg ar lefel Gynradd i ddysgwyr Wreccsam.
- Parhau i gynyddu chyfranogiad a chyfraddau cadw o fewn y sector Cynradd cyfrwng Cymraeg.
- Mynd i'r afael â'r galw am leoedd cyfrwng Cymraeg yn Wreccsam.
- Cynyddu lledaeniad demograffig darpariaeth gynradd cyfrwng Cymraeg yn Wreccsam.
- Sicrhau mwy o effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd i ddarparu'r gwerth gorau am arian.
- Cefnogi gweledigaeth a strategaeth Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.
- Cefnogi'r nodau a'r amcanion o fewn Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg Wreccsam (2022-2027).

Addysg Cyfrwng Cymraeg Uwchradd

O ran addysg cyfrwng Cymraeg uwchradd, mae'r Awdurdod Lleol yn gweithredu Rhaglen 'Trochi' ar gyfer hwyrddyfodiaid i addysg uwchradd cyfrwng Cymraeg. Mae'r rhaglen hon yn galluogi disgyblion i dderbyn cefnogaeth Gymraeg ddwys yn Ysgol Morgan Llwyd; ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg Wreccsam. Mae'r rhaglen yn dechrau yn ystod ail hanner tymor yr haf, tra bod y disgyblion yn dal i fod ym Mlwyddyn 6, ac yn parhau drwy gydol Blwyddyn 7. Yn seiliedig ar ei llwyddiant, mae'r Rhaglen Trochi wedi ceisio grantiau ariannu'n weithredol i adeiladu ar y llwyddiannau hyn.

Mae'r Awdurdod Lleol hefyd wedi cynyddu'r capasiti sydd ar gael ar safle Morgan Llwyd o 240 lle drwy greu darpariaeth chweched dosbarth annibynnol o dan y Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy ar gost o £1,734.544. Cwblhawyd y gwaith hwn ym mis Mai 2019.

Yn y dyfodol, bydd angen ymgynghori pellach i gynyddu'r nifer derbyn yn ffurfiol yn ôl yr angen, gan ddefnyddio'r lle a ryddheir gan y ddarpariaeth chweched dosbarth newydd.

Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA)

Y weledigaeth: Y flwyddyn 2050: Mae'r Gymraeg yn ffynnu, mae nifer y siaradwyr wedi cyrraedd miliwn, ac fe'i defnyddir ym mhob agwedd ar fywyd. Ymhlith y rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg mae ewyllys da ac ymdeimlad o berchnogaeth tuag at yr iaith a chydabyddiaeth gan bawb o'i chyfraniad at ddiwylliant, cymdeithas ac economi Cymru. Ein gweledigaeth yw sicrhau amgylchiadau ffafriol ledled y wlad sy'n cefnogi caffael iaith a defnydd o sgiliau Cymraeg. Rydym am weld cynnydd o

ran trosglwyddo iaith yn y teulu, cyflwyno'r Gymraeg yn gynnar i bob plentyn a system addysg sy'n darparu sgiliau Cymraeg i bawb.

Ar ôl cydnabod yr awydd am addysg cyfrwng Cymraeg yn Wrecsam, rydym yn eithriadol o falch o'r cynnydd rydym wedi'i wneud hyd yma ac yn ymrwymo i'w datblygiad pellach yn ystod y 10 mlynedd nesaf.

Mae Cyngor Wrecsam wedi bod yn llwyddiannus iawn wrth ateb y galw am leoedd ysgol cyfrwng Cymraeg ac wedi tyfu'n sylweddol cyn a thrwy gydol oes y CSCA blaenorol. Yn 2013, fe wnaethom agor ysgol cyfrwng Cymraeg newydd, Ysgol Bro Alun, gyda 210 o leoedd. Cymaint oedd llwyddiant yr ysgol hon o ran denu disgyblion nes i ni ehangu'r safle wedi hynny i ddarparu 315 o leoedd i ddisgyblion.

Yn ogystal, rydym wedi ehangu'r ddarpariaeth ar draws nifer o ysgolion cyfrwng Cymraeg lle roedd y safleoedd yn caniatáu. Ers 2019, rydym wedi cynyddu capasiti mewn ysgolion cynradd gan 165 o leoedd neu 8.7%.

Mae CSCA 2022-31 yn rhan hanfodol o weledigaeth y Cyngor ar gyfer cynyddu a gwella'r gwaith o gynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam, er mwyn galluogi pob dysgwr i ddatblygu ei sgiliau Cymraeg a defnyddio'r iaith yn hyderus mewn bywyd bob dydd. Mae'n ategu a helpu i hwyluso'r weledigaeth genedlaethol ar gyfer y Gymraeg, i gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg

O dan Safon y Gymraeg 145, roedd yn rhaid i awdurdodau lleol ddatblygu a gweithredu strategaethau hyrwyddo 5 mlynedd, gan weithio gyda sefydliadau partner i hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn eu hardaloedd perthnasol. Ymhlith materion eraill roedd yn rhaid i'r strategaeth gynnwys y canlynol:

- Targed (o ran canran y siaradwyr yn yr ardal) ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal erbyn diwedd y cyfnod o 5 mlynedd dan sylw;
- Datganiad yn nodi sut maent yn bwriadu cyrraedd y targed hwnnw; a chynnal adolygiad o'r strategaeth a chyhoeddi fersiwn ddiwygiedig ar eu gwefan o fewn 5 mlynedd o gyhoeddi strategaeth (neu o gyhoeddi strategaeth ddiwygiedig).

Mae addysg cyfrwng Cymraeg, boed ar ffurf darpariaeth cyfrwng Cymraeg lawn drwy ysgolion Cymraeg neu ddysgu'r Gymraeg fel ail iaith mewn ysgolion cyfrwng Saesneg, yn cefnogi'r nod hwn yn uniongyrchol ac yn cysylltu'r strategaeth hon â'r CSCA ar lefel sylfaenol.

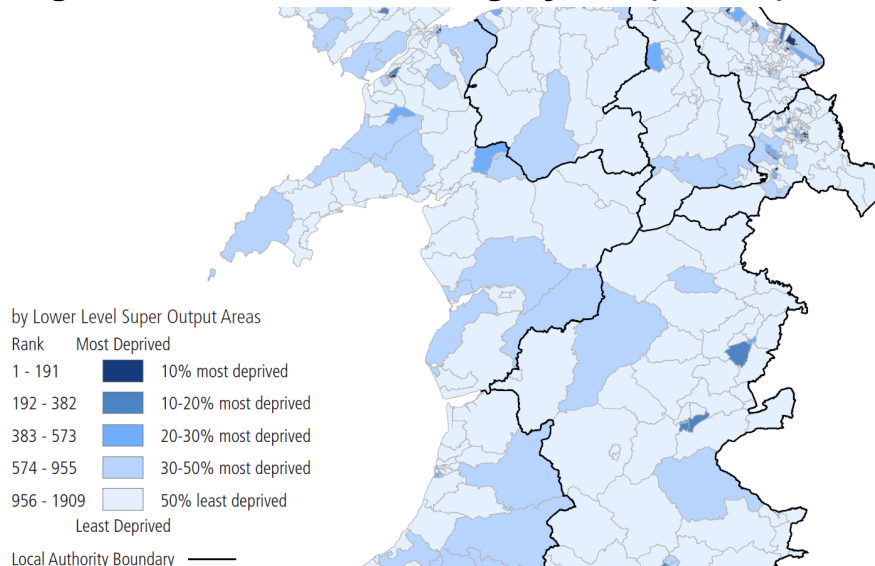
Ystyriaethau Amddifadedd Cymdeithasol

Ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2019 nodwyd bod Awdurdod Lleol Wrecsam yn cynnwys 85 o ACEHlau (4.5% o'r cyfanswm o 1909 o ACEHlau yng Nghymru). O'r 0 - 10% o'r ACEHlau mwyaf difreintiedig yng Nghymru o fewn y parth cyffredinol, mae 6 yn Awdurdod Lleol Wrecsam. Mae hynny'n cyfrif am 7.1% o'r rhai yn yr Awdurdod Lleol a 0.3% o'r rhai yng Nghymru. [MALIC-Wrecsam](#)

Gallai'r cynnig i leihau capasiti mewn 2 ysgol cyfrwng Saesneg gael effaith gadarnhaol ar ddewis rhieni a mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg o ran y cyfleoedd cadarnhaol canfyddedig y gallai lle posibl mewn darpariaeth Gymraeg gynnig i'w plant.

Mae ystyriaethau o ran y Gymraeg ac ystyriaethau economaidd-gymdeithasol i'w hystyried. Mae nifer o fesurau lliniaru posibl i gyfyngu ar effeithiau niweidiol wedi'u hamlinellu yn yr adran Effeithiau a Chamau Lliniaru.

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC)

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru Tachwedd 2019

Sgiliau Iaith Gymraeg yn Wrecsam (o Gyfrifiad 2021)

Sgîl iaith Gymraeg	Canran
Yn gallu siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg	14.5%
Yn deall Cymraeg llafar yn unig	5.4%
Yn gallu siarad ond yn methu â darllen nac ysgrifennu Cymraeg	1.9%
Yn gallu siarad a darllen ond yn methu ag ysgrifennu Cymraeg	0.9%
Yn gallu darllen ond yn methu â siarad nac ysgrifennu Cymraeg	1.4%
Yn gallu ysgrifennu ond yn methu â siarad na darllen Cymraeg	0.2%
Yn gallu darllen ac ysgrifennu ond yn methu â siarad Cymraeg	0.6%
Dim sgiliau Cymraeg	80.1%

Yn ôl Cyfrifiad 2021, cafodd dros hanner poblogaeth Wrecsam eu geni yng Nghymru (67.9%). Mae 14.5% o bobl Wrecsam yn gallu siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg. Mae'r gallu i siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg ar ei uchaf yn ward wledig Rhosllannerchrugog a De Johnstown (23.1%) ac ar ei isaf yn ward wledig

Bangor Is-Coed, Owrtyn a Llannerch Banna (9.4%). Mae 12.2% o boblogaeth Wrecsam yn gallu siarad Cymraeg o'i gymharu â chyfartaledd Cymru o 17.8%.

Polisi WL1: Y Gymraeg a Gwead Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau

O fewn yr Ardaloedd Cymraeg Sensitif a nodwyd ar y Map Cynigion (cymunedau Ceiriog Ucha, Coed-poeth, Glyntraean, Llansantffraid Glynceiriog, Mwynglawdd, Pen-y-cae a Rhosllannerchrugog) bydd y datblygiadau canlynol yn destun Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg gan CBSW. Lle mae'r Asesiad Effaith yn dangos y gallai'r datblygiad gael effaith andwyol, rhaid i gynigion ddod gyda Chynllun Gweithredu Iaith Gymraeg sy'n nodi'r mesurau i'w cymryd i amddiffyn, hyrwyddo a gwella'r Gymraeg a'i diwylliant:

- i. Pob cais preswyl ar gyfer 5 uned neu fwy yn Nyffryn Ceiriog (cymunedau Ceiriog Ucha, Glyntraean, Llansantffraid Glynceiriog) a chymuned Mwynglawdd.
- ii. Pob cais preswyl ar gyfer 15 uned neu fwy mewn mannau eraill yn yr Ardaloedd Cymraeg Sensitif.

Sicrheir gweithrediad unrhyw fesurau a nodwyd yn y Cynllun Gweithredu Iaith naill ai drwy amodau cynllunio neu, lle bo angen, drwy rwymedigaeth gynllunio.

Asesiad o Effeithiau Posibl ar yr Iaith Gymraeg

Mae effaith yr opsiwn arfaethedig wedi'i hystyried, fel y dangosir yn y tablau isod. Os disgwylir i effaith fod o fudd i'r Gymraeg, mae wedi'i nodi'n gadarnhaol. Os disgwylir i effaith fod yn niweidiol o bosibl i'r Gymraeg, mae wedi'i nodi'n negyddol ac os nad yw effaith yn effeithio'n sylweddol ar y Gymraeg mae wedi'i nodi'n niwtral.

Disgrifiad o'r Effaith	Effaith Ddisgwyliedig (Cadarnhaol / Negyddol / Niwtral)	Sylwadau	Dolen i Amcan CSCA
Defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned	Niwtral	Dim newid disgwyliedig i'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned o ganlyniad i'r cynnig.	Dd/B
Iaith yr ysgolion	Niwtral	Mae Ysgol Maes y Mynydd ac Ysgol Penygelli yn ysgolion cyfrwng Saesneg. Byddai cyfrwng iaith y ddwy ysgol yn aros fel y mae pe bai'r cynnig i leihau'r NDC yn mynd yn ei flaen.	Dd/B
Mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg.	Niwtral/Cadarnhaol	<p>Mae'r cynnig yn ymwneud â gostyngiad posibl NDC mewn dwy ysgol cyfrwng Saesneg.</p> <p>Gallai mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg aros heb newid neu gellid gweld cynnydd pe bai mwy o ddisgyblion yn dewis cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg o ganlyniad i'r cynnig.</p> <p>Mae'r awdurdod lleol wedi creu rhaglen o ddigwyddiadau a deunyddiau hyrwyddo i hyrwyddo'r cynnig lleoedd ysgol cyfrwng Cymraeg a bydd yn parhau i godi ymwybyddiaeth o'r</p>	<p>Dolenni i Ganlyniadau 1 a 2 CSCA</p> <p><i>Mwy o blant meithrin/plant tair oed yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.</i></p> <p><i>Mwy o blant dosbarth derbyn/plant pump oed yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.</i></p>

		<p>ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg sydd ar gael iddynt.</p> <p>Buddsoddiad sylweddol yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Wrecsam, gan gynnwys adeiladau newydd ac adeiladau wedi'u hadnewyddu, rydym nawr yn y sefyllfa lle mae 100% o leoedd derbyn dewis cyntaf wedi'u bodloni mewn addysg cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Mae'r cynnig trochi iaith yn darparu 'cwrs blasu' yn ystod tymor yr haf Blwyddyn 6 fel y gall dysgwyr o ddarpariaethau cyfrwng Saesneg benderfynu p'un a ydynt eisiau trosglwyddo i ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg.</p> <p>O fis Medi 2023 rydym wedi cynnig sesiynau 'Trochi' ar gyfer pob ysgol cyfrwng Saesneg.</p> <p>Mae'r ddarpariaeth i hwyrddyfodiaid ar gyfer disgyblion oedran cynradd wedi cael ei datblygu'n sylweddol yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae hyn wedi arwain at gynnydd yn nifer y disgyblion sy'n</p>	
--	--	---	--

		<p>manteisio ar addysg cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Mae darpariaeth Trochi wedi tyfu fel a ganlyn yn ystod y 3 blynedd ddiwethaf: 2021/22 (o dan Ysgol Morgan Llwyd) – 3 o ddysgwyr, 2022/23 (o dan ALI) – 7 o ddysgwyr, 2023/24 – 24 o ddysgwyr, 2024/25 – rhagweld dros 30 o ddisgyblion.</p>	
			Dolenni i Ganlyniad 3 CSCA.
Nifer y staff addysgu sy'n siarad Cymraeg.	Niwtral/Cadarnhaol	<p>Mae'r cynnig yn ymwneud â gostyngiad posibl NDC mewn dwy ysgol cyfrwng Saesneg.</p> <p>Gallai nifer y staff addysgu sy'n siarad Cymraeg aros heb newid neu gellid gweld cynnydd pe bai mwy o ddisgyblion yn dewis</p>	<p>Dolenni i Ganlyniad 7 CSCA</p> <p><i>Cynyddu nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) ac addysgu drwy</i></p>

		<p>cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg o ganlyniad i'r cynnig.</p> <p>Mae ein huned Trochi newydd wedi rhoi'r cyfle i ddefnyddio'r ddarpariaeth drochi i uwchsgilio staff.</p> <p>Mae staff yn cael mynediad at raglenni hyfforddi 'magu hyder' yn ein huned caffael iaith gynradd yn Ysgol Min y Ddol.</p> <p>Rydym yn bwriadu defnyddio'r uned Trochi newydd yn Ysgol Morgan Llwyd i ehangu'r ddarpariaeth hon ac uwchsgilio athrawon cyfrwng Saesneg i fagu eu hyder a'u hysbrydoli i drosglwyddo eu brwdfrydedd i'r dysgwyr, gan gyfrannu felly at ddiddordeb yn yr iaith ac o bosibl drosglwyddiadau i addysg Cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Bydd ychwanegu canolfan barhaol ar gyfer y ddarpariaeth yn caniatáu i'r gwasanaeth weithredu ei strategaeth hirdymor ar gyfer datblygu a pharhau i gyfrannu at dargedau Cymraeg 2050.</p> <p>Fel canolfan i gynnal gweithdai Addysgu ar gyfer staff ysgol a/neu athrawon o ysgolion eraill a/neu rieni ein disgyblion, mae cyfle</p>	<p><i>gyfrwng y Gymraeg.</i></p>
--	--	--	----------------------------------

		<p>gan y ddarpariaeth Trochi i gael effaith uniongyrchol ar nod craidd y CSCA... "Gwella darpariaeth mewn ysgolion cyfrwng Saesneg er mwyn codi safonau'r Gymraeg yn sylweddol a hyrwyddo dwyieithrwydd". Bydd hefyd yn cynnig cyfle i athrawon o ysgolion eraill gael eu cefnogi i ddefnyddio'r Gymraeg ac mae'n cefnogi amcan CSCA ehangach y Cyngor i... "Cynyddu nifer y staff addysgu sy'n gallu dysgu Cymraeg (fel pwnc) ac addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg".</p> <p>Mae'r cwrs CAMAU ar gael i holl ymarferwyr y blynyddoedd cynnar. Mae hwn yn gwrs am ddim i ddysgu Cymraeg, wedi'i gynllunio ar gyfer staff mewn Cylchoedd Meithrin, meithrinfeydd dydd a gwarchodwyr plant. Mae hwn yn gwrs hunan-astudio ar-lein ar lefel Mynediad (felly mae'n addas i ddechreuwr a'r rhai sydd wedi mynychu Cyrsiau Blasu).</p> <p>Mae cyrsiau sabothol ar gael i staff addysgu a staff cymorth di-Gymraeg. Mae staff addysgu a chymorth o bob rhan o Wreccsam yn manteisio ar y cyfle</p>	
--	--	---	--

		hwn ar gyfer datblygiad proffesiynol bob blwyddyn.	
--	--	--	--

Atodiad A-Safonau Cymraeg Perthnasol

Rhif y Safon	Dosbarth y Safon	Safon	Dyddiad
88	Llunio Polisi	<p>Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n diwygio polisi sy'n bodoli eisoes, rhaid i chi ystyried pa effeithiau, os o gwbl (boed yn gadarnhaol neu'n niweidiol), y byddai'r penderfyniad polisi yn ei gael ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, a b) pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. 	30/03/2016
89	Llunio Polisi	<p>Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n diwygio polisi sy'n bodoli eisoes, rhaid i chi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi presennol) fel y byddai'r penderfyniad polisi yn cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, a b) pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. 	30/03/2016
90	Llunio Polisi	<p>Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n diwygio polisi sy'n bodoli eisoes, rhaid i chi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi</p>	30/03/2016

		<p>presennol) fel na fyddai'r penderfyniad polisi yn cael effeithiau niweidiol, neu'n cael effeithiau llai niweidiol, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, a b) pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. 	
91	Llunio Polisi	<p>Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen ystyried, a cheisio barn ar, yr effeithiau (boed yn gadarnhaol neu'n niweidiol) y byddai'r penderfyniad polisi sy'n cael ei ystyried yn eu cael ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, a b) pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. 	30/03/2016
92	Llunio Polisi	<p>Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen ystyried, a cheisio barn ar, y ffordd y gallai'r polisi sy'n cael ei ystyried gael ei lunio neu ei ddiwygio fel y byddai'n cael effeithiau cadarnhaol, neu effeithiau mwy cadarnhaol, ar</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r 	30/03/2016

		Gymraeg, a b) pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	
--	--	--	--

Crynodeb a Chasgliad

Rydym yn cydnabod bod mwy o waith i'w wneud fel rhan o'n hymgyrch i hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg yn weithredol, mynd i'r afael â diffygion yn ein darpariaeth ADY cyfrwng Cymraeg ac uwchsgilio cymwyseddau staff. Rydym yn hyderus y bydd ein gwaith ar yr amcanion CSCA hyn yn lleihau ac yn lliniaru unrhyw effeithiau posibl o'r cynnig wrth i ni barhau i hyrwyddo a chodi proffil addysg cyfrwng Cymraeg. Nid ydym yn rhagweld unrhyw effaith andwyol sylweddol ar y Gymraeg nac ar addysg cyfrwng Cymraeg o ganlyniad i'r cynnig hwn i leihau lleoedd disgyblion mewn dwy o'n hysgolion cynradd cyfrwng Saesneg.

Atodiad B-Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018-Asesiadau o'r Effaith ar y Gymraeg

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn na ddylai'r gofyniad am asesiadau fod yn rhy feichus ac nid yw'n ystyried bod angen comisiynu gwaith o'r fath gan ymgynghorwyr allanol. Mae awdurdodau lleol eisoes o dan ddyletswydd i gynnal asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb a allai fod yn sail i'r asesiadau effaith a bennir yn y canllaw hwn.

Effaith ar y Gymraeg

Nid yw'r nodiadau hyn yn rhagnodol nac yn gynhwysfawr, ond gallai'r asesiad effaith mewn perthynas â'r Gymraeg gynnwys y canlynol:

- Gwybodaeth am gategori iaith yr ysgol;
- Gwybodaeth am gategori iaith unrhyw ysgol amgen;
- Gwybodaeth am safonau iaith Gymraeg yn yr ysgol ac unrhyw ysgol amgen;
- Gwybodaeth am weithgareddau ar ôl ysgol sy'n darparu cyfleoedd ychwanegol i ddefnyddio'r Gymraeg yn yr ysgol ac unrhyw ysgol amgen (e.e. clybiau'r Urdd, Mentrau Iaith);
- Gwybodaeth ynghylch a yw'r ysgol yn darparu cyfleusterau i aelodau'r gymuned ddysgu Cymraeg, neu ymgymryd â gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg, a lle gellid darparu unrhyw gyfleusterau amgen;
- A fyddai'n briodol darparu cyfleusterau ar ôl ysgol ychwanegol mewn unrhyw ysgol amgen er mwyn sicrhau safonau pellach yn y Gymraeg;
- Sut y gellid cefnogi ymgysylltiad rhieni a disgyblion ag unrhyw ysgol amgen ac unrhyw gynigion iaith penodol sydd ar gael (e.e. sut y bydd disgyblion yn cael cymorth i gymryd rhan mewn gweithgareddau a ddarperir gan yr Urdd, Mentrau Iaith);
- Sylwadau gan fforwm addysg cyfrwng Cymraeg yr awdurdod lleol.

Gwybodaeth am sut mae'r cynnig yn cyd-fynd â Chynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yr awdurdod ac unrhyw gamau gweithredu arfaethedig y bydd eu hangen o ganlyniad i'r newid i barhau i gydymffurfio â'r cynllun neu gyrraedd targedau yn y cynllun.

Atodiad C-Polisïau a Deddfwriaeth Berthnasol

Isod ceir rhestr o hyperddolenni at bolisïau, deddfwriaeth a gwybodaeth gan y Cyngor, Llywodraeth Cymru a rhai perthnasol eraill, fel y nodwyd drwy gydol yr asesiad hwn.

Polisïau a Strategaethau Iaith Gymraeg Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

- [Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Wrecsam](#)
- [Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg Wrecsam](#)
- [Hysbysiad Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg Wrecsam](#)
- [Nodyn Cyfarwyddyd Cynllunio Lleol 31 Y Gymraeg a Chymunedau Cymraeg](#)

Deddfwriaeth a Rheoliadau Llywodraeth Cymru

- [Addysg Gymraeg a dwyieithog](#)
- [Mesur y Gymraeg \(Cymru\) 2011](#)
- [Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg \(Cymru\) 2019](#)
- [Canllaw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015](#)
- [Cymraeg 2050](#)
- [Polisi Cynllunio Cymru: NCT 20](#)

Gwybodaeth Arall

- [StatsCymru: Y Gymraeg 2011 fesul Awdurdod Lleol](#)
- [StatsCymru: Disgyblion sy'n dysgu Cymraeg fel iaith gyntaf](#)
- [StatsCymru: Dadansoddiad Awdurdodau Lleol 2019 MALIC](#)

Atodiad D-Sefydliadau Partner Cymraeg

Dyma restr o sefydliadau sy'n cefnogi ac yn hyrwyddo'r Gymraeg ac addysg cyfrwng Cymraeg, naill ai'n wirfoddol neu drwy eu llywodraethu corfforaethol a/neu rôl strategol wrth sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion deddfwriaethol.

Mae llawer yn bartneriaid ar Fforwm Iaith Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam.

- [Menter Iaith Flint a Wrecsam](#)
- [Mudiad Meithrin](#)
- [Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Wrecsam](#)
- [Rhieni Dros Addysg Gymraeg](#)
- [Urdd Gobaith Cymru – Flint a Wrecsam](#)
- [GwE \(Consortiwm Addysg Rhanbarth y Gogledd\)](#)
- [Estyn](#)
- [Comisiynydd y Gymraeg](#)
- [Cymdeithas yr Iaith](#)